

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Jugoslovanski minister.

Čas za ustanovitev jugoslovanskega ministerstva je prišel. Razmere so toli dozorele, da se vlada kmalu ne bo več upala vladati proti Jugoslovanom, če bodo odločni. Prvi veliki uspeh tega naravnega napredka Jugoslovanstva bo vstop ministra-rojaka v ministerstvo. Nadziral bo vsa ostala ministerstva, kar se jugoslovanskih dežel tiče.

Klerikalci so nenadoma začeli nasprotovati jugoslovanskemu ministerstvu. Toliko let so bili za, še meseca novembra so se zanj ogrevali, sedaj naenkrat se obračajo in žele le resortnega ministra. Resortni minister nam sicer po številu Jugoslovanov gre še poleg ministra-rojaka in ga bomo sčasom tudi dosegli, a minister-rojak je za nas ta hip 100 krat važnejši, ker ima vpliv na pravosodje in šolstvo, kjer sede na ministerskem stolcu vedno Nemci.

Mi smo za jugoslovanskega ministra navdušeni, pa bodisi da bo to Hrvat ali Slovenec, klerikalec ali naprednjak. Če ne bo spolnjeval dolžnosti, ga bomo že jemali pod kritičen nož. Osebe gredo, ministrstvo pa bo naše posestno stanje.

Zato kličemo klerikalcem, naj ne bodo otročji v velikem trenutku in nastopimo složno vsi Slovenci za jugoslovanskega ministra.

Politične vesti.

Preganjanje na Češkem. Nad češke radikalce so se spravili vladni policaji z vso silo; čez noč so odredili hišne preiskave pri vseh voditeljih in uredništvih. Odnegli so cele kupe pisem in listov, da bodo zdaj iskali dlako v jajcu, ali ni morda eden ali drugi o cesarju pisal kaj žaljivega ali celo o vladi menil, da jo je treba s čim boljšim premenjati. Iščejo tudi, kdo je uprizoril bojkot. Uspehi preiskave so nič evi, vendar so vsi vodje radikalcev — Klofač, Choc, Buřival in drugi — že v preiskavi radi veleizdaje, vstaje i. t. d.

Razpustili bodo tudi mladinsko organizacijo. Državni uradniki so dobili prepoved se udeleževati narodno-socialističnih priredb.

Preganjanje v Ljubljani? Policijski duh je izza 20. septembra tudi v Ljubljano pridišal. Vodja policijskega gibanja je znani grofič Chorinski. Temu možu bomo tla že še zakurili, da bosta z milostno gospo soprogo kar skakala. Ovadb na državno pravdnništvo kar dežuje, konfiscira se vse, kar gg. ne diši, in kakor se čuje, pripravljajo policaji še druge korake po praškem vzorcu. Lepa priprava za slučaj vojne z brati Srbi. Somišljeniki, pozor!

Slovanska jednota je 125 mož broječi klub poslancev v državnem zboru, ki se je te dni ustanovil. V njem so Čehi, Jugoslovani in del Rusinov.

Švarc ostane. Dementuje se, da bi Manus iz Trsta postal Švarcov naslednik.

Dopolnilne volitve na Vipavskem bodo menda šele meseca aprila ali začetkom maja. Klerikalni kandidat je Ferjančič iz Goč.

Dopisi.

Iz Ostrožnega brda. Meseca novembra in decembra se je nam, vsled suše prizadetim kmetom obljubila podpora sena. Bili smo klicani k našemu podžupanu, da si vsak naroči kolikor potrebuje. Pozneje ni tisto nič veljalo, morali smo iti k poldrugo uro oddaljenemu županstvu, da smo tam povedali vsak zase koliko potrebuje. Pozneje zopet k podžupanu se zavezati, da bode vsak plačal, kar ga bode naročil. Sedaj čakamo in čakamo in od nikjer ni nič. Čudno pa je, da so dobili že vsi obljubljeno seno v naši, t. j. košanski in mihelski županiji, razen dveh vasi, t. j. Ostrožno brdo in Suhorje, dasiravno so te dve vasi bile in so še najbolj potrebne, posebno pa Suhorje, ker je novembra 13im kmetom vse seno zgorelo in morejo okoli prositi, in borno živino res težko preživeti. Torej taki so naši

ljudski zastopniki, vse obljubijo, posebno ob času državno in deželnozbornih volitev, nam vse lepo slikajo, da le do lepih plač pridejo potem pa vse pozabijo. Kje imate Suhorci že tolikokrat obljubljeni most in kje Ostroženci šest tisoč kron za pot in kje sedaj toliko potrebnega sena. Oj ubogo ljudstvo, kedaj bodeš spoznalo te največje kmečke škodljivce, ki jim ni družega kot za denar, vse so obljubili in kaj so storili: nič, prav nič, to je res stranka ljudskih sleparjev, tem ljudem ni družega kot za njih treh, kaj jim je za kmeta mar! Samo da ga slepo vodijo in na njegove stroške živijo. Oj ubogi kmet, kedaj bodeš spregledal in take barantače nagnal tja, kamor spadajo in si volil poslanca iz svoje srede, kmeta, tak ti bode gotovo kaj koristil, če ne pa saj ne škodoval.

Ostroški kmet.

Iz Košane. Pred kakimi 3 leti se je tukaj ustanovilo pevsko društvo, h kateremu so požrtvovalno prispevali kot ustanovniki, podporniki in člani napredno misleči možje in mladeniči. Navdušenje je bilo na vse strani veliko. Društvo je bilo napolitično in seveda tudi nestransko. Člani so redno zahajali k vajam in se pridno vežbali. Društvo je z svojimi lepimi uspehi in z svojim nastopom dokazalo, da je vredno, da se ga vsestransko podpira. Žalibog pa, da se je že pri blagoslovljenju društvene zastave pokazalo, da bi g. pred-

sednik rad rezal na dve strani. Namesto da bi se držal načel društva in naprednega mišljenja društvenih članov, pa je komaj čakal, da se je obesil „gospodom“ na talar. Seveda dvema gospodoma je težko služiti. To pa je bil tudi povod, da je predsednik popolnoma zabredel na kriva pota. Člani so pričeli kar zaporedoma izstopati iz društva. Nazadnje je izstopil še on. Sedaj ne vemo, kje je sedež društva, kaj društvo dela in kje je predsednik. No, sedaj se prav lahko reče, da društvo sploh ne obstoja več. Mogoče bo še kdaj oživelo, saj v srcih bivših članov bije še vedno prvotno navdušenje za društvo, a oživeti ne sme in ne more več pod prejšnjim predsednikom. Bivšega g. predsednika bi le še vprašali, če pozna prave, neupogljive značaje in če se še spominja svojih obljub. Priznamo, da smo Vas radi slušali in marsikaj potrpeh, a trpi se le en čas. Ne mislite, da se bodo pustili košanski kremeniti značaji od Vas omehčati, če tudi je na Vaši strani gospa kumica zastave. Lahko ste že uvideli, da Vas je vse popustilo, čemu še vabite enega ali družega k sestanku? Če mislite, da se brez vas ne da nič storiti, se jako motite.

Košanski župljan.

Vsak zaveden Notranjec naj se naroči na naš list!

Listek.

Arhimandridova oporoka.

Roman iz Srbije. Spisal Josip Premk.

(Konec.)

In nadaljeval je starec: „Kmalu me vzame burja ali sneg. Ej to je žalostno in na srečo ni upati! Celo meni je včasih dolgčas. Prej, ko še ni bilo snega, sem lezel včasih tja gor na vrhunec, — pol ure potrebuje, kdor počasi hodi — in gledal tja v ono stran. Tam je lepo! Včasih se posveti rdeča lučca, a kmalu izgine. To je vlak, ki vozi v Carigrad. Par ur nizdol stoji mala postaja, kjer se vstavi vlak za minuto. To je lepo, a tukaj je sneg.“

Za hip je umolknil starec, Serafin se je zamislil.

Kljub dolgemu pogovoru sta se kmalu ločila, a Serafin ni legel. Zmedene so bile misli, ki so se mu podile po glavi. Upal je, a plah je bil ta up. Zato je segel po Germanovem pismu in iskal v njem tolažbe in navdušenja.

Skozi okno pa so mu prijazno mežikale zvezde in visoko gori je plula božična noč.

XII.

V mali vaški gostilni blizu monastira, kjer je bivala Klotilda, je sedel v poltemnem kotu gospod z gosto temno brado, s širokokrajnim klobukom in zagrnjen v popoten plašč, kojega vratnik pa je zavihal visoko, skoro do ušes, kot da hoče skriti obraz pred

zaspanim krčmarjem — bil je German. Malo potno torbo je imel obešeno čez ramo, na mizi pred seboj palico — in zdaj pa zdaj je pogledal na veliko stensko uro.

„He krčmar, ali spiš?“ je ogovoril zaspanega moža, ki je dremal pri peči in klonil kuštravo glavo globoko na prsi.“

„No gospod, kaj pa želite?“ je zagodrnjal krčmar, a na glasu in očeh se mu je poznalo, da bi raje dremal.

„Ali bo služil o polnoči pop v monastiru — ali ti je kaj znano?“ je vprašal.

„O to je gotovo, da bo služil kakor vsako leto — vsi seljaki pojdejo v cerkev, tako se spodobi!“

„Ali ide popadja?“

„To se zna, da!“

„Ali ide Ljubislava?“

„E, kako pa vse poznate, pa tujec se mi zdite!“ se je začudil krčmar, ki v drugi obleki ni poznal Germana, ki je imel kratko vstrižene lase.

„Ne vem, ali pojde Ljubislava ali ne, kar nič je videti, nekaj časa je vedno doma — mnogo se govori, saj veste, da ne zmanjka zlobnih jezikov nikjer.“

„Da, da, tako je!“ mu je pritrdil German in se je zopet ozrl na uro, ki je kazala že poldvanajstih. Nekaj časa je še posedal, potem je plačal in odšel. Krčmar jo pogledal začudeno za njim, nekako začuden, kot bi hotel reči: odkod pa ta zopet? Privil je leščerbo in legel za peč. German pa se je počasi pomikal ob kočah dalje po vasi, zadovoljen je bil, da so odšli resnično vsi k polnočni službi in kmalu je dospel neopažen do popove hiše. Pri oknu, ki je bilo obrneno

Domače vesti.

Imenovanje. Zastop zdravstvenega okrožja postojnskega je imenoval sekundarija ljubljanske deželne bolnice g. dr. Emil Vašek-a zdravnika-voditelja v bolnici zdravstvenega okrožja v Postojni.

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni vabi ponovno na veliko maskarado Postojna — mesto v Ameriki. Vsi omahljivci naj se kar odločijo, da pridejo na veselico, ker bi vsakdo zamudil ugoden trenotek, kdor ne bi prišel. Začetek veselici je točno ob 8. uri zvečer. Kdor ni pomotoma dobil vabila, naj kar pride, saj se bo vseeno dobro imel.

Družbinski večer „Narodne čitalnice“ v Postojni dne 17. t. m. je vrlo dobro uspel. Postojnski salonski orkester je kakor vedno tudi to pot svojo nalogo častno izvršil; šaljivi zbor „Nos“ vzbudil je mnogo smeha in se je moral na viharo zahtevanje v obilnem številu zbranega odličnega občinstva ponoviti. Dvospev „Čolnič“ zapela sta gospoda Jež in Stritar tako ljubko in dovršeno, da sta žela vsestransko burno pohvalo. Tudi ta točka se je morala ponoviti. Po vsporedu se je razvila v vseh gorenjih prostorih hotela „pri Kroni“ nepresiljena zabava. Posetniki družbinskega večera so bili, predno se je pričel ples, presenečeni s

proti monastiru, je postal, a ko je videl, da brli v sobi luč, je lahko potrkal na steklo. Na mah je zarožljaj v ključavnici ključ in stala je v napol razsvetljeni veži — Ljubislava.

„Ali ste vendar prišli,“ je vprašala tresočim glasom in mu odprla vrata v svojo sobo.

„Prišel“, je odgovoril, ko je sedel na divan in se globoko oddahnil, „pismece ste torej prejeli!“

„Da“, je odgovorila Ljubislava, „koliko ste morali vendar pretrpeti!“

„Pustimo, kar je bilo,“ je zamrmral German, ker mu je bil neprijeten spomin na pretekle dogodke. „Govorimo raje o bodočnosti!“

Ljubislava ga je nekako začudeno pogledala in na njenem, nekoliko obledelem licu je zasevala radovednost.

„Ljubislava!“, je pričel German zamolklo, „zdi se mi, da se ne boste branili sreče, ako Vam pomagam do nje. Ali bi se ne hoteli združiti za vedno s Serafinom?“

To je prišlo prehitro in Ljubislava je vzdrtela po vsem telesu in ni mogla takoj odgovoriti.

„No, odgovorite!“

„German, ne razumem vas — saj veste, da težko čakam, da se povrne“, se ji je izvilo sunkoma.

„Ako čakate, da se povrne, boste še dolgo čakali! Ljubislava, ali bi se ločili od tega kraja in pohiteli s Serafinom drugam, kjer vam je sreča in združenje z njim zagotovljena.“

„O German!“ je vzkliknila polna sreče — „kamor bi hotel, le da bi me vzel seboj — četudi do konca

komičnimi nastopi, ki so vzbudili mnogo smeha. Da je staro in mlado rajalo do ranega jutra ni treba še posebej omeniti. Pri družbinskem večeru nabralo se je tudi nad 50 K za planinsko koč na Nanosu.

Umrli je 19. t. m. gosp. Jernej Vilhar, kovaški mojster in posestnik ter večletni občinski svetovalec v Postojni. Pokojnik je bil kot obrtnik in družabnik obče priljubljen in vseskozi pošten značaj.

V „Domoljubu“ se perejo. Predzadnji „Notranjec“ je objavil malo notico, kako, so šli odposlanci „Katoliškega izobraževalnega društva v Postojni“ k g. knezoškofu tožit svojega župnika-dekana. Notica povsem resnična, in za novodobno „katoliško“ izobrazbo značilna, ni imela namena g. dekana zagovarjati, še manj pa žaliti. Objavili smo le za naše postojnske razmere zanimivo dejstvo, brez vsakoršne, opazke. „Izobrazbarjem“ pa menda ni bilo všeč, da je prišla cela tajnost v našo javnost. Najrajše bi vse utajili, ko bi se dalo. Sedaj se perejo v „Domoljubu“ rekoč, da izobraževalno društvo ni poslalo nobenega odposlanca do g. knezoškofa in da z ogorčenjem zavračajo podtikanje (!?) „Notranjca“. Smešno! V čegavem imenu so pa bili pri knezoškofu predsednik društva France Lenček in člana Luka Leskovec, Andrej Bezeljak in Jakob Milavc? Zlobni jeziki vedo celo povedati, da je tej deputaciji

sveta! Tu mi je življenje nezno, ako bi se moglo to zgoditi, kako bi bila srečna!“

„To se lahko zgodi. Samo odločite se v tej uri in pohitite z menoj k njemu!“

„Tudi to storim. Le, da bi ga zopet videla in se nikdar več ne ločila od njega. O German, hitiva, hitiva! Serafin bo vesel, bode presrečen. Lopovi so tisti, ki so Vas in Serafina hoteli uničiti — hitiva iz tega kraja, beživa k Serafinu in z njim, kamor hoče!“

„Konji že čakajo tam konec vasi. Vodnika imam sam, hitro se opremite za na pot!“

„O German, kako sem Vam hvaležna!“

In dvoje svetlih solz je padlo med Germanove prste.

Na samotni postaji orientške železnice je čakalo troje oseb. Ko je prihropel vlak so vstopili v voz.

„Z Bogom, Srbija!“ je vzdihnil Serafin, ko je sedel v kot poleg Ljubislave, ki se je naslonila lahko na njega. Še enkrat se je ozrl v gore, kjer je moral nekje stati zapuščeni monastir sv. Jovana — potem je vlak odhitel.

Kupe je bil prazen. German je gledal zaročenca ter rekel: „Dobro je, da odhajamo! Kaj se hoče, moralo je tako priti!“

Serafin mu ni odgovoril. Poln sreče je zrl na Ljubislavo, ki je utrujena zaspala ob njem. Glavica ji je počivala na Serafinovih prsih, trepalnice lepe, resaste je imela zatisnjene. Vlak pa je drvel dalje, dalje, proti vzhodu — proti orientu in troje osvobojenih duš je hitelo z njim — življenju naproti.

sam gostilničar pokazal stopnice do prevzv. knezoškofa. Kdo torej podtika, kdo laže? Če bo „Domoljub“ tudi še sedaj resnico popravljal, izvedel bo še katero, ki mu ne bo ljuba. Sploh pa odkrito priznam, da nismo od ljudi, ki se zbirajo v gotovih krogih nikdar pričakovali dobrega sadu in se prav nič ne čudimo, da je častljivo drevo „Katoliškega izobraževalnega društva“ obrodilo taka lešnika.

Novo knjižico v kranjsko šparkaso je vložil klerikalec Josip Habe, posestnik na Gočah pri Vipavi. Hajl Habe!

Iz Št. Vida pri Vipavi. Pri nas v Lozicah je možak, ki še sedaj ne ve, kaj je njegova narodna dolžnost. On namreč še sedaj kupuje svoje potrebščine v nemškutarski ljubljanski trgovini, dasi tudi on ve, da je v Ljubljani več slovenskih trgovin z železnino. Upamo, da mu bodo te vrstice za enkrat zadostovale.

Pevsko društvo „Javornik“ v Matenjivasi, priredi v nedeljo, dne 21. t. m. predpustno veselico v vseh prostorih g. Milana Žnideršiča v Matenjivasi. Nastopi: Moški in mešani zbor. Na vspredu je tudi, brezžični brzovjav, šaljiva pošta, koriandoli in raznoterosti. Začetek ob 4. uri popoldan. Vstopnina za osebo 40 v.

Kmetijski poučen tečaj v Žireh bo v nedeljo, dne 28. februarja t. l. Nato se opozarjajo vsi gospodarji, da se ga udeležijo polnoštevilo, da spoznajo napake našega gospodarstva in po mogočnosti iste odstranijo. Nikar naj si kdo ne domišlja, da je za svoje gospodarstvo dosti učen; svet napreduje in vsaki čas se izume kaj novega, vse to je treba zasledovati, kdor noče zaostati tudi v gospodarskem oziru.

Pevsko društvo v Orehku priredi dne 21. t. m. predpustni zabavni večer s petjem v orehovski gostilni. K temu večeru se vabijo vsi prijatelji petja.

Vipavska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Vipavi imela je v nedeljo dne 14. svečana t. l. svoj redni občni zbor, na katerem so bili izvoljeni v odbor sledeči člani: prvomestnikom: g. Jurij Hus, lekarnar; namestnikom: gospa Karla Kanc, soproga okr. zdravnika; tajnikom: g. Rado Grum, učitelj; namestnikom: gdč. Leopoldina Vadnjak, učiteljica; blagajnikom: g. dr. Pavel Kanc, okrožni zdravnik; namestnikom: gdč. Ljudmila Borštner, učiteljica, vsi iz Vipave.

Poverjenišтво „Hrvatske Matice“ za Postojno in okolico je meni izročeno. Zatorej prosim vse one gospode, ki so bili vpisani pri gosp. Čeperniču, da mi nemudoma pošljejo članarino 4 K in 50 vin. za poštnino. Čas je do 10. marca. Anton Avsec, c. kr. sodnik v Postojni.

Predpustni deželnozborski kandidat. Zaupniki klerikalne stranke iz Vipavske doline so se zbrali dne 14. t. m. v Vipavi, da postavijo kandidata za prihodnjo deželnozborsko volitev po pok. dež. poslancu Ivanu Lavrenčiču. Kandidaturo idrijskega dekana M. Arka so zaupniki odklonili, češ, da je v deželni zbornici dovolj duhovnikov. Nato je bil na predlog Potrata iz Slapa soglasno proglašen kandidatom S. L. S. Rihard

Ferjančič, pos. iz Goč. — Kakršen predlagatelj, tak je tudi kandidat, ki se sili sedaj volilcem za poslanca. Upamo, da so to le predpustne šale klerikalne stranke in da Rihard Ferjančič ostane le predpustni deželnozborski kandidat.

Umrli je v Spodnji Idriji namestni učitelj na državni gimnaziji v Brnu Ivan Balant. Prezgodaj umrli pokojnik je bil star šele 30 let in je bil zelo marljiv dijak. Blagi pokojnik je bil mirnega in tihega pa trdnega značaja in pri vseh ljudeh priljubljen. Da je užival spoštovanje v domači vasi, priča njegov lepi pogreb, katerega se je udeležilo obilo občinstva. Bodi mu blag spomin!

Svoje ogorčenje nad ostudno pisavo Domoljubovo je izrekel soglasno občinski odbor vipavski v seji dne 6. t. m. Značilno je, da so za ta predlog glasovali, ne le narodno-napredni občinski odborniki, ampak tudi vsi klerikalni občinski odborniki. Tudi klerikalci obsojajo lažljivo in ostudno pisavo katoliškega lista, katerega urednik je katoliški duhovnik. Županu g. Josipu Petrovčiču in šol. vodju gosp. Ant. Skalu, katera je „Domoljub“ poslednji čas lažljivo napadal, pa je občinski odbor soglasno izrekel svoje zaupanje.

Vino se bode podražilo. Kakor poročajo razni vinorejski listi, bo kmalu cena vinu zdatno poskočila. Zadnjega pridelka je odprodanega v vsej Avstriji nad polovico, a zalog starih vin ni in to je vzrok, da se bodo cene vinu pričele višati.

Književnost.

Razširjajte naš list! Somišljeniki, prijatelji Notranjca, iščite nam naročnikov! Opozorite tiste, ki še niso naročeni! Klerikalna stranka ima v vsakem župnišču vnete zagovornike svojih listov, a naš domači list ima le redko posajene prijatelje, ki ga podpirajo tudi s krepko agitacijo. Prosimo za naznanila, katere gostilne, kateri razumni Notranjci še niso naročeni na naš list! Na dopisnici zadostuje — eno ali več imen — da pošljemo dotičnim „Notranjca“ na ogled. Vsak naročnik, ki je plačal naročnino je kakor steber, ki pomaga vzdrževati domači list. Važno je, da se Notranjci združimo v svojem glasilu, važno je, da ga podpiramo vsi, prav vsi! Glejmo, da bo naše delo vspešno!

„Meglica,“ „Odpiraj dekle kamrico,“ „V nedeljo jutro vstala bom“ in še več tako krasnih narodnih pesmi je uredil za razne pevske zборе g. Bajuk v knjižico „Odmevi.“ Cena 70 h. Pevska društva, g. učitelji in prijatelji glasbe se vabijo v nakup. Naroči se pri Slovenskem glasbenem društvu „Ljubljana“ v Ljubljani.“

Narodno gospodarstvo.

Trtni les za krmo. Ker so pokazale izkušnje v drugih deželah, zlasti na Francoskem, da je zmlat

trtni les (lesnih drob) tečna in redilna hrana za govejo živino, postavilo bo kmetijsko ministerstvo še tekom tega meseca brezplačno 12 strojev za mletje trtnega lesa z vitlovo (gepeljevo) ali vodno gonilno močjo v raznih vinorodnih krajih naše dežele, da se jih vinarji proti mali odškodnini za gonilno moč in potrebo lahko poslužujejo. To bo našim gospodarjem posebno letos prav prišlo, ko jim druge krme itak zelo primanjkuje. Zato pa že sedaj gospodarje opozarjam, da naj pri sedanjem obrezovanju trt odpadlo rezje ne mečejo stran, ampak da naj ga spravijo na senčnat kraj in da ga dobro potlačijo, da ostane sveže in sočno. Kmetovalec z dne 1. marca prinese podrobno razpravo o uporabi trtnega lesa za krmo in objavi imena posestnikov, pri katerih so stroji postavljeni.

Oddaja čistokrvnih plemenskih bikov z državno podporo. C. kr. kmetijska družba kranjska kupi meseca marca nekoliko plemenskih bikov čistokrvnih pasem, ki so primerne za zboljševanje govedi na Kranjskem, in sicer med drugimi za Notranjsko: bike pomurske pasme (enobarvne, sivkaste ali pšenične barve). Prošnje je vložiti za pomurske bike do 1. aprila t. l., pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Vsak prosilec mora v prošnji naznaniti, oziroma zavezati se: 1. da je pripravljen bika sprejeti ob pravem času na oni postaji, ki bo določena, in sicer tistega bika, ki ga določi odbor; 2. da plača ob sprejemu bika polovico tistih stroškov, ki jih je podpisani odbor imel zanj pri nakupu, in 3. da podpiše zavezno pismo, da se zaveže imeti prejetega bika dve leti za pleme in, če ga iz kterejakoli nezadostnega vzroka z dovoljenjem podpisanega odbora proda, povrniti po 20 K za vsak mesec, kar ga pred časom odda. Živinorejec, ki bo imel prejetega bika čez dve leti za pleme, in sicer najmanj štiri mesece dalje, dobode 40 K in za vsak nadaljni mesec po 10 K nagrade.

„Določanje tolščobe v mleku“ je naslov drobnih knjižic, ki jo je ravnokar izdala opremljeno z 18 podobami c. kr. kmetijska družba kranjska kot IX. zvezek svoje „Kmetijske knjižnice“. Spis je priredil potovalni učitelj za kmetijstvo na Kranjskem Gustav Pirc. — Važen dohodek govedoreje je mleko, čigar vrednost je odvisna od njegove tolščobe. Umna reja govedi in umno mlekarstvo nista mogoča brez določanja tolščobe v mleku. Pri vsaki pravi živinorejski zadrugi ni dovolj vedeti samo to, koliko mleka daje v čredno knjigo vpisana krava na leto, temveč tudi to, koliko daje dragocene mlečne tolščobe. Zadružna mlekarna more le tedaj resnično doseči svoj trgovski smoter in vzgojevalni cilj, če plačuje mleko po vrednosti, ki je v trgovini odvisna edinole od množine mlečne tolščobe. Ta spis je torej namenjen živinorejskim zadrugam ter njihovim udom, ki morajo poznati važnost mlečne tolščobe in okoliščane, kako je preiskovati mleko na tolščobo. Preiskava mleka na tolščobo po dr. Gerberjevem načinu, ki je dandanes najprimernejši, je v tem spisu popolno pojasnjen in popisana, da v kakem slučaju tudi kak za-

dostno naobražen nestrokovnjak more po njem zanesljivo preiskovati mleko. Zanesljivo preiskovanje mleka pa ni lahko, in prireditelj tega spisa odkritosrčno priznava, da mu je bil nameu pri spisovanju te knjižnice, prizadete kroge prepričati, da najbolje store, če pošiljajo mleko preiskovat izvežbanim kemikom, in sicer na Kranjskem kmetijskokemijskem preskušališču v Ljubljano, kjer se to delo ne le ceneje, temveč, kar je poglavitno, tudi resnično zanesljiveje zvršuje kakor pri zadrugah. Cena knjigi je za družbene ude s poštnino vred 25 vin., za neude in v knjigotrštvu 30 vin. brez poštnine.

Narodnjake se ne pokažemo s tem, da pri priliki kričimo „živio“, a na gospodarskem polju podpiramo tujce in jim z lastnim denarjem polnimo žepe. S takim ravnanjem škodujemo sami sebi in na ta način izdajamo svoj narod. Kdor tako ravna, je podoben pobeljenemu grobu ali sličem rdečemu jabolku, ki je znotraj gnilo. Ne zadostuje samo navidezno narodno ravnati in se semintja ljudstvu pokazati, potrebno je dejansko pokazati in iti z dobrim zgledom naprej. Glavna podlaga vsakega naroda je gospodarsko blagostanje t. j. trgovina in obrt. Ako sta ta dva glavno faktorja na višini in na stopinji, da se zamore vsak s spoštljivostjo obračati do njih, tedaj moremo reči z mirno dušo, da stojimo na trdni podlagi — na reelnih tleh. Pazite torej dobro, kam nosite svoj denar, komu polnite ž njim žepe. Ni potrebno, da si redimo gada na prsih. Kupujte in poslužujte se domačih izdelkov in ne tujih! Moko in mlevske izdelke zahtevajte povsod iz mlina Vinka Majdiča v Kranju. Trgovci in obrtniki na Notranjskem poslužujte se zaloge v Trnovem. (Glej oglas.)

Predno konji potegnejo težak voz, jih marsikateri voznik neusmiljeno trpinči, največkrat zaradi nevednosti. Živalim olajšamo delo, ako jih poženemo najprej na desno ali levo — če mogoče proti oni strani, kjer je plašljivi ali slabši konj. Sprednja kolesa se premaknejo, konji pa lahko potem potegnejo voz za sabo.

Stroje obvarujemo pred rjo s tem, da jih namažemo z gorkim terpentinom v katerem smo stopili vosek.

Po svetu.

Moderne sobe za operacije na Dunaju. Svetloba prihaja v nje od zgoraj in od severne strani. Ponoči se rabi v njih električna razsvetljava. Sobe se pozimi ogrejejo z napeljano gorke vode in paro. Poleti jih hlade z zrakom, katerega ohlade s studenčnico dunajskega vodovoda. Zrak, ki je očiščen s pomočjo elektr. ventilatorja ter zato brez bakterij, prihaja v operacijsko sobo skozi dve veliki odprtini. Pri največji vročini veje torej v teh sobah čist in hladen zrak.

V Jeruzalemu se prepirajo pristaši raznih ver. Zaradi te neprestane „vojske“ jih je bilo že mnogo umorjenih. Te dni je bil umorjen ruski duhovnik na Oljski gori.

Mišje gnezdo iz bankovcev. Na Štajerskem je prodal kmet dve kravi za 400 K ter spravil denar v lesen zaboj. Ko je hotel vzeti denar iz njega, je našel mehko mišje gnezdo iz samih drobno raztrganih bankovcev.

Neusmiljenost. V Draždanih je vtaknila dekla 9 mesečnega otroka v vodo, mrzlo kot led. Otroka je zadela srčna kap.

Zaradi 40 vinarjev bo zaprta celo leto Kat. Strobl v Lipnici. Iz zaprte kleti je izmaknila trsak za 40 vin. in hotela ž njimi segreti mleko za svoje 3 dni staro dete. Najmanjša kazen za tatvino na Saškem pa je eno leto zapora.

Napad na predsednika vojnega sodišča v Rigi. Dva moža sta napadla generalmajorja Koželeva z revolverji in sta ga smrtno ranila. Kot predsednik vojnega sodišča je v novejšem času, če je tudi revolucijonarno gibanje v baltičkih deželah prenehalo, skoro vsak dan podpisoval usmrčenja. Enega izmed morilcev je policija smrtno ranila, drugi je ušel.

Ljudi prodajajo v Ameriki. V Nevjorku je tako malo dela, da je uradnik Edvard Lovglin v Broklinu napovedal javno dražbo ljudi. 300 nesrečnih je izjavilo, da prevzamejo vsako delo, če dobe zanj le hrano in posteljo.

Najzanimivejši hotel v Ameriki je oni gospoda Dota. Dot je 30 col dolg, vsi uslužbenci so tudi pritlikavci. Žena Dotova meri 31 col.

Mož s tremi nogami. 21 letni Lah Fran Lentini ima levo in dve desni nogi. Druga desna noga mu je vzrasla iz ledja in mu tudi služi. Zdaj se kaže v berlinskem panoptiku. Mož je že leto dni poročen in oče enega otroka.

Čudni slučaji. V Monakovem je padel 13 leten deček s stola na pletenje. Iгла mu je za ušesom šla v glavo. Bil je takoj mrtev. — V Hofhajmu pa je skočila mačka nenadoma na prsi neke mlinarice. Žena ni mogla nato več spregovoriti. Zdravnik je izjavil, da jo je zaradi prestrašenja zadela kap na jezik. — V Londonu se je peljala gospa Grand v svojem vozu. Za njo je privozil hitro biciklist, ki se je hotel vstaviti, vendarle prepozno. Bicikelj je skočil na ženino glavo ter ji razbil lobanjo. — V Langensalci na Saškem je lovec Fišer požrl šivanko, s katero si je hotel našiti gumb. Šivanke niti z rentgenovimi žarki niso našli. Ker Fišer ničesar ni čutil, je delal službo dalje. Kar naenkrat se je zgrudil — šivanka se mu je bila zadržala v srce. — V vasi na Češkem pa je gozdar Krečmar ležal na mreži, katero je pritrdil na železno denarnico. Denarnica se je zvrnila na njegovo glavo ter ga usmrtila.

Ženske je napadal z nožem neki možki v Berlinu. Telefonistka Kalert je šla z ledišča domov, ko je začutila, da jo je nekdo odzadaj dregnil v pleča. Ko je zavpila: „Kaj pa mislite nesramnež?“ ji je odgovoril: „No, kaj pa hočete?“ Vpila je na pomoč, mož je odhitel, ona je šele doma zapazila, da je ranjena. — Četrto ure pozneje je šla delavka Filinger domu.

Zapazila je za sabo moškega, ki je stopil za njo in jo zbadal z nožem. Zastonj je vpila na pomoč. Moški je šel naprej, se obrnil in ji žugal. Najslabše pa se je godilo gospej Šefer. Morilec jo je zabodel v trebuh. Omedlela je takoj, ljudje so prihiteli, toda ker ženska ni mogla ničesar povedati, je niso preiskali in zato tudi ne zavezali, šele v bolnišnici so dognali, da je ranjena. Bilo je pa že prepozno, žena je čez par trenutkov umrla, ker je bila izkrvavela. Mož je napadel še druge ženske, izmed katerih je ena zbežala ter drugi dan javila napad na policiji. V tem času pa so stražniki prijeli nekoga, ki je v gostilni hvalil morilca, češ, da je zvit. Žena, ki je prišla s hčerjo vred tožit na policijski urad, je slučajno pogledala nanj, ter takoj zavpila: „Ta je tisti!“ Tudi njena hči, je zatrdila, da je aretovanec napadel njeno mater!

„Na dnu morja.“ Krasna maskerada, ki se je vršila pod tem imenom te dni na Dunaju, pod protektoratom kneginje Meternih-Sandor v korist prostov. rešilnega društva in poliklinike, je dobrodelnemu namenu prinesla čistega dobička 57.013 kron.

Iz usmiljenja — morilec. Žena mehanika Bodena v Parizu je trpela neznosne bolečine. Več ur je moža neprenehoma prosila, naj jo ustrelji, dokler je res to storil. Potem se je šel Boden javiti policiji.

Za kratek čas.

Klepetuljo ima za ženo. „Ali Tvoja žena govori v spanju?“ „Oj zaboga, tiho! dozdej še ne, da se ne bo navadila.“

Treh reči ni. „Gospod trgovski svetnik, zakaj ste danes tako blede? Kaj vam manjka?“ „Oh, moja žena, moj blagajnik in ves denar!“

Dober vzgled. Mati: „Ali vaju ni sram, da se tako grdo zmerjata?“ Ivan: „Saj se le igrava, jaz sem ata, Micika je mama!“

Odgovor. Ona: „Moške je treba le ljubeznivo pogledati, pa so že preč!“ On: „Ne, ne, tako zelo pa se vsi možki vendar ne bojimo žensk!“

Loterijske številke.

Trst, 13. februarja	89	16	68	37	56
Praga, 24. februarja	29	46	52	22	16

Poslano.

Zadnjič sem ti že dal slovo. Pa bilo bi mi hudo, če bi še tega ne opisal, kako je brat Kr. ik dr. Ameriko narisal. Vse gre urno izpod rok, čopič pleše naokrog, stavbe nebotične, na njih reklame lične, rasto mavrohi rjavi. Tam v daljavi zrakoplovi bingljajo, zastave iz vseh oken vihrajo, pozdravljajo nam goste mило, ki jih vojaške godbe neodljive sile, so v Terpsihore ročice izročile.

Predno pa na maskarado grem, ti še nekaj povem: Sedaj je taka manira, da se že vse organizira, in tudi naše maske so se odločile, da bodo v to organizacijo mask vstopile. Vsaka organizacija je sicer trdna in močna, naša bo pa še posebej poskočna. Pozabil boš v tej organizaciji vse trpljenje in užival rajsko boš veselje.

Poslano.*)

V zadnji številki Lažiljuba se je zaletel v me in v nedolžne pristaše naše stranke planinski nesramnež, vulgo soparica.

Kdo je tisti faliran študent? Morebiti je „Janezov Ciril“, zraven njega pa Ti obrekovalec! Župan iz gole nevošljivosti in vsled pritiska drugih ni dovolil plesa društvu v korist prepotrebni ljudski knjižici. Tak župan, ki ni zmožen živinskega potnega lista pravilno napraviti, da imajo nedolžni živinorejci nepotrebne sitnosti v oddaljenih tujih sejnih, da se morejo celo zaradi nepravilnosti potnih listov zagovarjati in živino nazaj goniti, tak župan gotovo ni zmožen naši občini planinski županovati. Nadalje pravi dotični nesramnež, da mu je vseeno, ali bode v prihodnje županoval ali ne. Tudi pri zadnji volitvi mu je bilo vseeno, ali ne, a vendar se je konečno sam volil in zraven tega izžreban bil. Ko je bil pri Tebi kartenšlager, ali si imel oči na hrbtu, da ga nisi videl? Pregovor pravi: enako za klerikalce in liberalce. Kdor drugim jamo koplje, se zvrne sam v njo. Zato Ti povem, da jih sam kaj rad v roke jemlješ. Tudi finančno krizo nam sirovo očitaš, kakor sam Ti znaš. Za krize pa veš Ti, ker take uradne tajnosti na veliki zvon obešaš. Gospodarski polom pa Ti je tudi pretel, dokler nisi hlapčeval občini Planini.

Ako hočeš svoj ugled okrepiti, podpiši se z polnim imenom kakor jaz, drugače ostaneš podli obrekovalec in lažnik.

Vederemos!

Sam. Viktor Štibelj.

Planina, dne 14. svečana 1909.

*) Za vsebino tega dopisa je uredništvo le v toliko odgovorno, v kolikor določa zakon.

**Ali ste že plačali naročnino za leto 1909?
Ne pozabite je odposlati.**

Slab želodec ne prebavi ničesar

ter povzročuje, da smo brez pravega teka, da boli želodec, da nam je slabo, da boli glava. Prav gotovo pomagajo proti temu

Kaiserjeve Metine Karamele.
Zdravniško preizkušene.

To sredstvo oživlja, pomaga prebaviti in krepi želodec.
Zavitek 20 in 40 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčič**, Postojna; **A. Bohinc** in **U. pl. Trnkóczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**, Novomesto; **D. Pirc**, Idrija.

Krajni šolski svet v Košani bo oddal dne 28. marca t. l. v Dol. Košani

delo šolskih klopi

za en razred ter

ometanje severne strani šolskega poslopja

s cementom. Zato vabi mizarske in zidarske mojstre, da pridejo k oddaji teh del. Pogoji se zvedo isti dan.

Krajni šolski svet v Košani

dne 5. februarja 1909.

Franc Fidelj
predsednik.

Notranjci! Podpirajte svoj list z oglasi! Naši oglasi so vspešni.

Zastopnik

valjčnega mlina **Vinka Majdiča** iz Kranja **Slavoj Jenko** ima zaloge za odjem na debelo v Trnovem in Podgradu.

Trgovci: „Svoji k svojim.“

Singer '66'

najnovejši in

najpopolnejši

šivalni stroj.

Singer

šivalne stroje

dobite samo po naših

prodajalnicah.

Singer Co. del. družbe za šivalne stroje

Kočevje, Glavni trg št. 79.

FRANČ KRAIGHER

krojaški mojster v Ljubljani

Kongresni trg 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno!

Postrežba točna.

Kdor

hoče sebi in svojim otrokom odpraviti

kašelj

hripavost, nahod, oslovski kašelj, katar v grlu naj kupi zdravniško priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami.

5500 notarsko priznanih izpričeval.

Zavitek 20 in 40 h.

Škatlja 80 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčič**, Postojna; **A. Bohinc** in **U. Trnkóczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**, Novomesto; **D. Pirc**, Idrija.

Trpežni folc

navadno strešno opeko „Kavljar“ in zidno opeko izdeljuje ter ima v zalogi

Karol Jelovšek

e. in kr. dvorni založnik opek na Vrhniki.

Nova slovenska trgovina!

Lenasi & Gerkmán, Ljubljana.

Priporoča za pomlad in poletje: Najnovejše kamgarne in druga sukna za moške obleke. =
 Novosti raznega volnenega blaga za ženske obleke in bluže. Najrazličnejših vrst bastisti, sateni,
 kambriki. = Velika zaloga perilnega blaga, šifona, gradelna, blaga za rjuhe in platna vseh
 vrst. = Fine garniture, odeje, preproge in zavese. = Solidne cene in točna postrežba!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Pozor! Kmetje! Pozor!

SVOJI K SVOJIM!

Popolnoma varno in najbolje naložite denar v

Kmečki posojilnici

— v LJUBLJANI —

(nasproti Figovca — v lastni hiši na Dunajski cesti).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$

V kmečki posojilnici je naloženo že **nad 15 milijonov kron.**

Rezervni zaklad čez K 300.000.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.

Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog.

Svoji k svojim, kmetje!

Svoji k svojim, kmetje!

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
 — dopoludne. —

☺☺☺

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osobni kredit po 6% .

☺☺☺

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.